

Zou God dammen?

De komende weken huisvest het Drentse Emmen de wereldtitelstrijd van een eenvoudige maar diepzinnige sport: dammen.

De jongens bezaten niks, maar ze hadden er dan ook niet veel voor nodig. We zwierven door een Zuid-Afrikaanse township nabij Kaapstad met Nkosinathi Biko, de zoon van de zwarte martelaar Steve Biko, die door het apartheidsregime werd vermoord. Het was halverwege de jaren negentig en zwart en wit werden door de waarheidscommissie van bisschop Desmond Tutu opgeroepen hun zonden van de duistere jaren te belijden. Dat was – zo geloofde hij – de enige weg naar vergeving en verzoening. En ik zag twee zwarte jongens tegenover elkaar zitten. In de grond stak een mes, waarmee ze een dambord in het harde zand hadden gekerfd. Op de vlakken lagen twee verschillende soorten flesdoppen, die ze op straat hadden verzameld, begreep ik van Biko. Geen zwart tegen wit, zoals normaal bij het dammen, maar groen tegen rood, als mijn geheugen me niet in de steek laat, maar ik ben slecht in kleuren.

De herinnering kwam naar boven toen ik een interview las met een van de Nederlandse beloften die kans maken op de wereldtitel dammen. Wouter Sipma

– behalve dammer ook natuurkundestudent – sprak over de aantrekkingskracht van de sport met de simpele regels maar de eindeloze variaties. En hij besloot zijn analyse met een citaat van Albert Einstein: ‘Man soll die Dinge so einfach machen wie möglich – aber nicht einfacher.’ Je moet zaken zo simpel mogelijk maken, maar niet simpeler. Een uitspraak die cruijffiaans raadselachtig is,

maar denkend aan die twee Zuid-Afrikanen kwam hij me wel logisch voor: met de meest eenvoudige middelen speelden ze een spel met ongekende mogelijkheden. Ik las eens ergens dat een dammer na zeven wederzijdse zetten de keuze heeft uit 728.000 manieren om het spel te vervolgen. Elke steen is van dezelfde waarde, er bestaat geen hiërarchie zoals bij schaakstukken en ook geen weg terug. Het pad van de steen gaat uitsluitend voorwaarts, zoals de tijd, die je ook nooit kunt terugdraaien.

Ik moest aan nog een ander citaat van Einstein denken, die ondanks zijn wetenschappelijke aard religieus was en geloofde dat God de hand heeft in de wetten die het heelal regeren. ‘God dobbelt niet’, zei hij. Zou Hij misschien dammen, dacht ik.

Simpele regels, eindeloze variaties

Joost Galema

Schrijft als journalist al jaren over sport, literatuur, levensbeschouwing en klassieke muziek. In zijn column kijkt hij met een andere blik naar sport.

➔ Weten

Het jong gestorven Amerikaanse schaakgenie **Harry Pillsbury** zei: ‘Schaken gaat om wat je ziet, dammen om wat je weet. In beide sporten zit genoeg om een leven mee te vullen.’